

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Họ và tên (Nghiên cứu sinh): **Ngô Đặng Trà My**

Tên đề tài: ***Sự biến đổi nhân vật trong phim truyện đề tài chiến tranh Việt Nam của điện ảnh Việt Nam và điện ảnh Mỹ sau 1975***

Chuyên ngành: **Lý luận, lịch sử và phê bình điện ảnh - truyền hình**

Mã số: **9.21.02.31**

Người hướng dẫn khoa học: **GS.TS. Trần Thanh Hiệp**

Cơ sở đào tạo: Trường đại học Sân khấu - Điện ảnh Hà Nội

NỘI DUNG TRÍCH YẾU

Mục đích nghiên cứu và đối tượng nghiên cứu:

Về mục đích nghiên cứu, luận án tìm ra và phân tích những biến đổi nhân vật trong phim truyện điện ảnh Việt Nam và Mỹ về đề tài chiến tranh Việt Nam sản xuất sau năm 1975 ở các phương diện: Đối tượng nhân vật, nhân vật trung tâm, khía cạnh được tập trung khắc họa, nghệ thuật xây dựng nhân vật.

Bước đầu khái quát, lý giải nguyên nhân sự biến đổi nhân vật trong phim truyện đề tài chiến tranh Việt Nam sau năm 1975 của điện ảnh Việt Nam và điện ảnh Mỹ. Sự hiểu biết về nhân vật trong phim đề tài chiến tranh Việt Nam hy vọng giúp chúng ta làm những bộ phim sâu sắc hơn về đề tài chiến tranh Việt Nam trong giai đoạn hiện nay.

Về đối tượng nghiên cứu, chúng tôi đi sâu vào những vấn đề sau: Trên cơ sở lý luận về nhân vật trong phim truyện điện ảnh, luận án tập trung nghiên cứu sự biến đổi nhân vật trong phim truyện đề tài chiến tranh Việt Nam của Điện ảnh Việt Nam và Điện ảnh Mỹ được sản xuất sau năm 1975; sự biến đổi thể hiện qua lựa chọn nhân vật, nhân vật trung tâm, khía cạnh tập trung khắc họa, thủ pháp xây dựng nhân vật; bước đầu lý giải sự biến đổi trên, đồng thời thấy được một số khác biệt và điểm chung giữa điện ảnh hai nước.

Các phương pháp nghiên cứu đã được sử dụng:

- Phương pháp tiếp cận liên ngành được sử dụng triệt để, bởi điện ảnh là nghệ thuật thứ bảy, đã kế thừa những tinh hoa về nghệ thuật, lí luận của các loại hình nghệ thuật trước đó. Ngoài ra, các loại hình nghệ thuật đều gặp gỡ nhau ở một số vấn đề như: hiện thực, chức năng của nghệ thuật; mối quan hệ giữa hiện thực và nghệ thuật.

- Phương pháp chọn và phân tích tác phẩm. Trong khuôn khổ một Luận án không thể nghiên cứu tất cả các phim truyện đề tài chiến tranh Việt Nam, cần có sự lựa chọn những tác phẩm phù hợp với ý đồ nghiên cứu của người viết - cách chọn mẫu theo phán đoán. Nghiên cứu về nhân vật có rất nhiều phương diện. Chiến tranh Việt Nam với Việt Nam là cuộc kháng chiến cứu nước, chống xâm lược; với Mỹ đó là cuộc chiến phi nghĩa. Cho nên, khi nghiên cứu, nghiên cứu sinh quan tâm tới quan niệm về nhân vật, sự lựa chọn nhân vật, sự gắn kết của nhân vật với thực tiễn chiến tranh.

- Đặc biệt, người viết sử dụng phương pháp so sánh - so sánh theo trục thời gian, so sánh sự phát triển trong nội bộ từng nền điện ảnh, so sánh theo cấp độ giữa hai nước dựa trên phân loại nhân vật chủ yếu theo quan hệ thuận - nghịch giữa nhân vật và lí tưởng (có nhân vật chính diện và nhân vật phản diện), phân loại nhân vật theo vai trò của nhân vật trong kết cấu tác phẩm (đi sâu nghiên cứu hệ thống nhân vật trung tâm) là rất phù hợp với phim truyện đề tài chiến tranh... Đối với nghiên cứu này, phương pháp so sánh là quan trọng hàng đầu, cho thấy sự khác biệt và biến đổi của hệ thống nhân vật cùng loại.

- Phương pháp hệ thống và tổng hợp thông qua quá trình phát triển, thông qua sự biến đổi để thấy sự khác biệt và điểm chung trong việc xây dựng nhân vật phim đề tài chiến tranh của điện ảnh Việt Nam và Điện ảnh Mỹ.

Các kết quả chính và kết luận:

Luận án đã trình bày khá chi tiết, khoa học, có hệ thống về vấn đề nghiên cứu sự biến đổi nhân vật trong những phim truyện đề tài chiến tranh Việt Nam được sản xuất trước và sau năm 1975 của nền điện ảnh Việt Nam và điện ảnh

Mỹ trên các phương diện: nhân vật, nhân vật trung tâm, khía cạnh tập trung khắc họa, thủ pháp xây dựng nhân vật... Sự đối sánh được thực hiện trên hai cấp độ cơ bản: nội tại nền điện ảnh mỗi nước và giữa hai nước.

Luận án tiến hành lý giải nguyên nhân của sự biến đổi và những khác biệt trên nhiều phương diện: nền tảng lịch sử, văn hóa tư tưởng của mỗi nước; sự biến đổi của bối cảnh lịch sử - văn hóa; sự biến đổi nội tại nền điện ảnh mỗi nước. Bên cạnh những khác biệt, còn có điểm chung, sự tương đồng ở những phim thành công với đề tài chiến tranh của điện ảnh hai nước.

Luận án nghiên cứu sâu các tác phẩm, có định hướng và trọng tâm, kết hợp lý luận chung với tác phẩm cụ thể... từ đó có được cái nhìn chính xác, thuyết phục, hấp dẫn, sự chi tiết kết hợp với cái nhìn tổng thể.

Luận án có những đóng góp nhất định vào lý thuyết Nhân vật điện ảnh và lý thuyết về sự Biến đổi nhân vật - vốn là những nền tảng lý thuyết mà trước đó điện ảnh đơn thuần kế thừa từ bộ môn lý luận văn học, sân khấu. Luận án là công trình kết hợp sâu sắc giữa lý luận và thực tiễn, đồng thời có ý nghĩa xã hội về cái nhìn dung hòa, đầy nhân văn sau chiến tranh giữa Việt Nam và Mỹ.

Hà Nội, ngày ... tháng ... năm 2021

Người hướng dẫn khoa học

Nghiên cứu sinh

GS.TS. Trần Thanh Hiệp

Ngô Đặng Trà My